

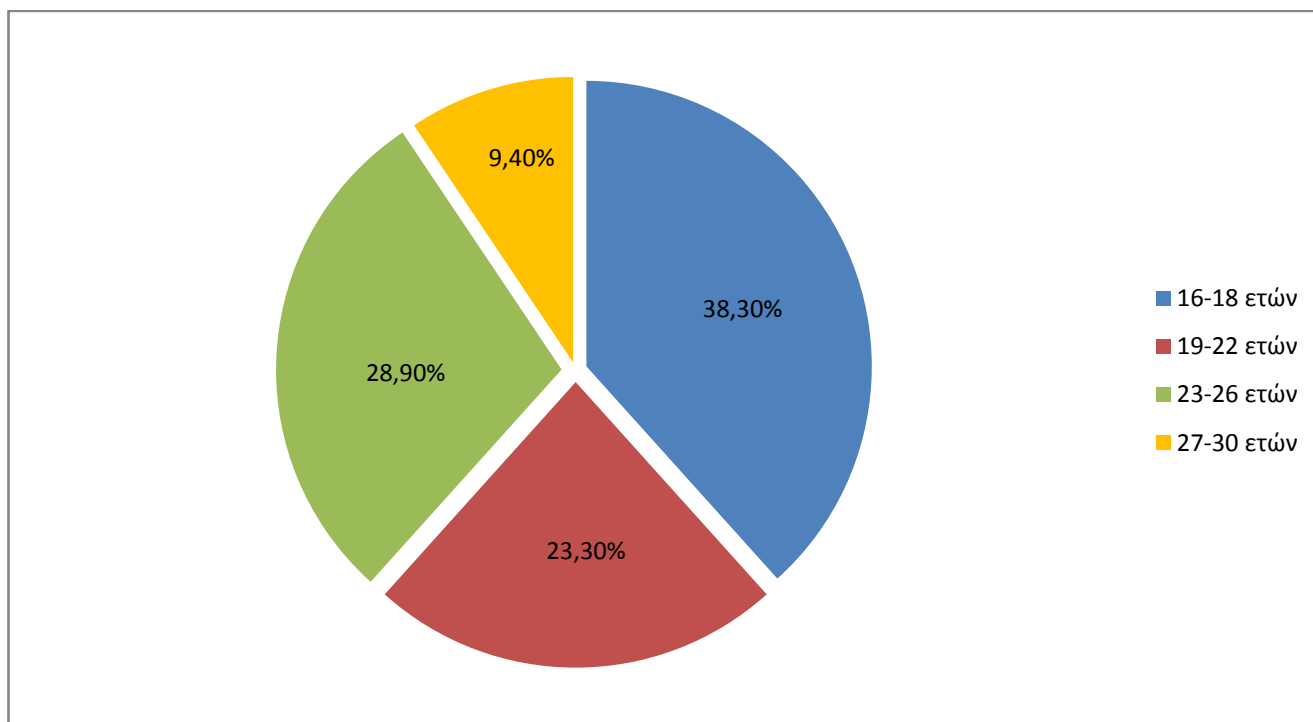
Έρευνα: *Οι νέοι ρωτούν του νέους*

Η έρευνα «Οι νέοι ρωτούν τους νέους» σχεδιάστηκε και διεξήχθη από την νεανική ομάδα MAKE USE που δραστηριοποιείται στη Λάρισα. Αφορμή για την έρευνα στάθηκε η κοινή διαπίστωση των μελών της ομάδας ότι η νεολαία της πόλης μας δεν εκπροσωπείται όπως θα έπρεπε, ή δεν εκπροσωπείται καθόλου, στο δημόσιο λόγο και ότι οι αποφάσεις για την ίδια και τον κοινωνικό της ρόλο λαμβάνονται ερήμην της. Συνέταξε λοιπόν και διένειμε ηλεκτρονικά ένα ερωτηματολόγιο με στόχο να γίνουν περισσότερο κατανοητές οι συνθήκες και οι λόγοι της απουσίας των νέων της Λάρισας από δράσεις που βασίζονται, και ενισχύουν ταυτόχρονα, τη σύγχρονη δημοκρατία.

Στο ερωτηματολόγιο ανταποκρίθηκαν 180 νέοι και νέες ηλικίας 16 έως 30 ετών από την περιοχή της Λάρισας. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε σε δυο κύριες φάσεις: (α) Απρίλιος - Μάιος 2019, (β) Δεκέμβριος 2019 – Φεβρουάριος 2020. Η έρευνα ακολουθεί επιστημονική μεθοδολογία και συνδυάζει στοιχεία τόσο ποσοτικής όσο και ποιοτικής κοινωνικής διερεύνησης. Για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων εφαρμόστηκε η μέθοδος δειγματοληψίας της χιονοστιβάδας (snowball sampling).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, λόγω μικρού σχετικά πληθυσμού ερωτώμενων και δειγματοληψίας, τα αποτελέσματά της δεν πρέπει να γενικευτούν αλλά μπορούν, με σχετική ασφάλεια, να αποτυπώσουν τις τάσεις της σημερινής νεολαίας της Λάρισας γύρω από συγκεκριμένα θέματα.

Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκεις;

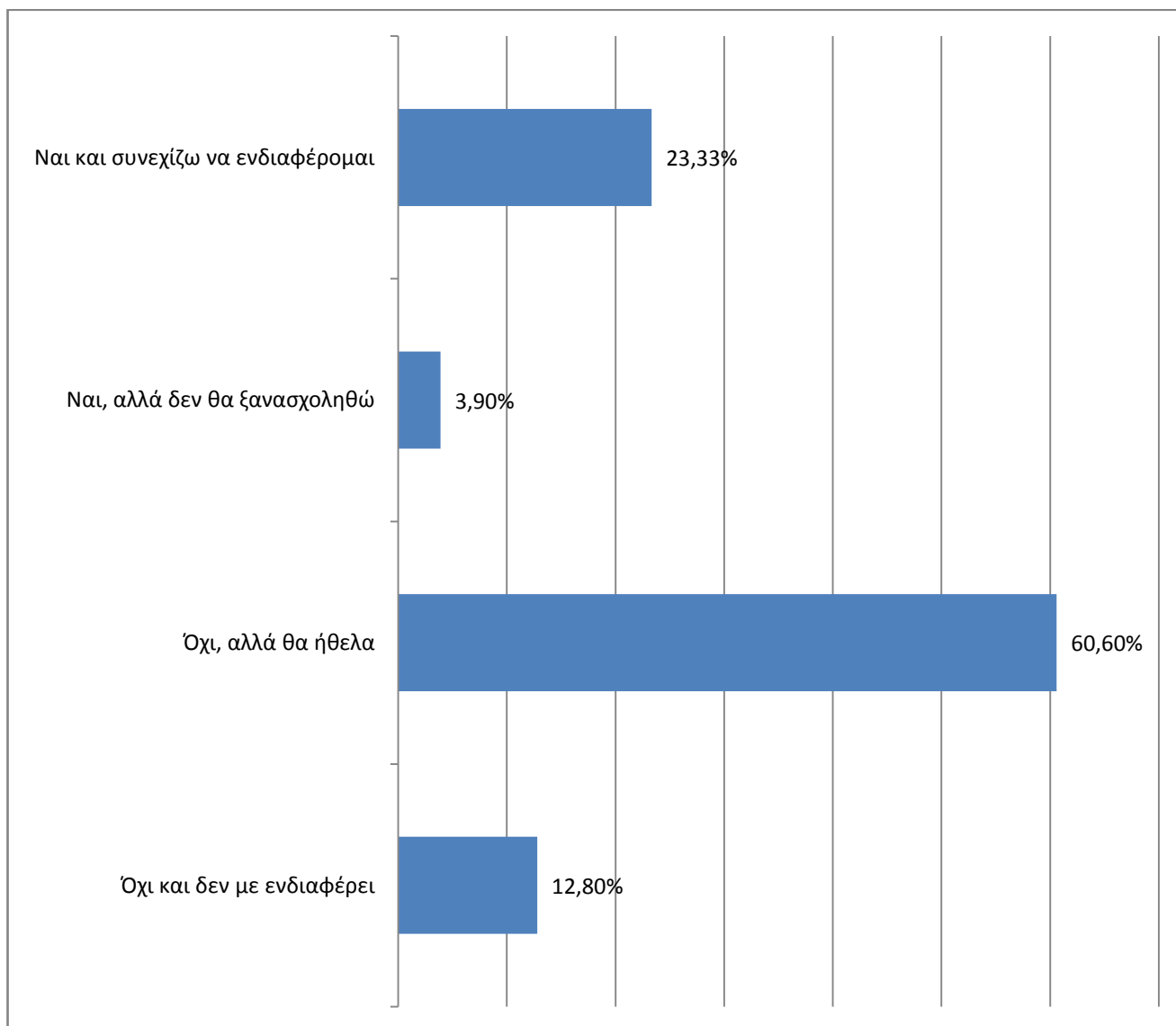
Κατά τη διάρκεια των πρώτων ημερών της διεξαγωγής της έρευνας, απουσίαζαν σημαντικά εκπρόσωποι της ηλικιακής ομάδας 16-18 ετών. Η ομάδα απευθύνθηκε σε καθηγητές φροντιστηρίων της πόλης (πολλαπλασιαστές) που ενημέρωσαν τους μαθητές της Γ' Λυκείου για το ερωτηματολόγιο και την προαιρετική συμπλήρωσή του.

Έτσι συγκεντρώθηκαν 69 ερωτηματολόγια από την ομάδα 16-18 ετών, 42 από την ομάδα 19-22 ετών, 52 από την ομάδα 23-26 ετών και 17 από την ομάδα 27-30 ετών.

Έχεις συμμετάσχει ποτέ σε ομάδα που ασχολείται με θέματα δημοκρατίας και ανάπτυξης της ιδιότητας του πολίτη σε τοπικό επίπεδο;

Θεωρούμε ότι τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι μια πολιτική πράξη. Μικρής κλίμακας, καθώς απαιτεί ελάχιστο χρόνο και δέσμευση, αλλά, ουσιαστικά πολιτική καθώς τόσο το αντικείμενό της όσο και η μεθοδολογία της αφορούν τη δημοκρατία. Υποθέτουμε λοιπόν, ότι η πλειοψηφία του πληθυσμού που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ενεργά νεαρά άτομα.

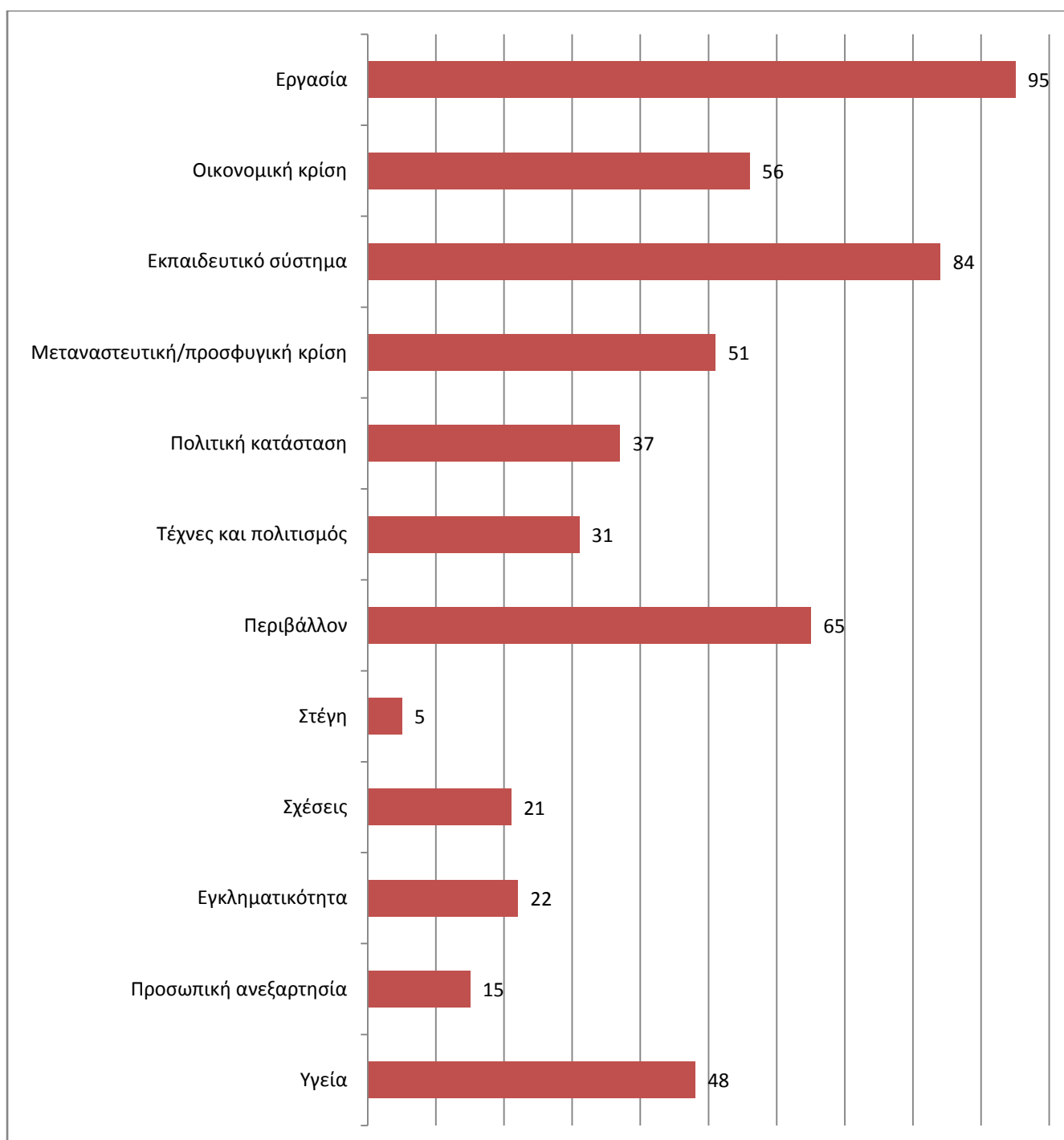
Με αυτό τον τρόπο εξηγείται ίσως η πολύ χαμηλός δείκτης (12,8%) ανταπόκρισης στην επιλογή «Όχι και δεν με ενδιαφέρει» σε σχέση με τη συμμετοχή σε ενεργές ομάδες. Στην πραγματικότητα, το ποσοστό αυτό είναι πολύ μεγαλύτερο.

Το πιο σημαντικό ίσως εύρημα της ερώτησης είναι οι 108 επιλογές «Όχι αλλά θα ήθελα», που δείχνει ότι στη νεολαία της Λάρισας **υπάρχει η δυναμική για συμμετοχή** σε ομάδες που ασχολούνται με τη δημοκρατία και την ιδιότητα του πολίτη.

Ποια είναι τα ζητήματα για τα οποία ανησυχείς περισσότερο; (μέχρι 3 επιλογές)

Ο πληθυσμός της έρευνας (άτομα ηλικίας 16 έως 30 ετών) αποτελείται από μαθητές, φοιτητές, εργαζόμενους, απασχολούμενους και ανέργους. Μεγάλο ποσοστό έχει άμεση σχέση με το εκπαιδευτικό σύστημα (Γενικό και Τεχνικό Λύκειο, Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα) και την επαγγελματική εκπαίδευση, και ακόμα ένα πολύ μεγάλο ποσοστό έρχεται σε επαφή με την αγορά εργασίας.

Ως μεγαλύτερα προβλήματα κρίνονται η εργασία (52,8%) και η εκπαίδευση (46,7%)¹. Δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό εύρημα, τα δυο συστήματα που έχουν σχεδιαστεί για τις ανάγκες εκπαίδευσης και επαγγελματοποίησης της νεολαίας (Εκπαιδευτικό Σύστημα, Αγορά Εργασίας) να θεωρούνται τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι. Αξίζει να αναφερθεί επίσης, ότι η δυσαρέσκεια από την κατάσταση στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας οδηγεί τους νέους στο εξωτερικό ή σε μεγαλύτερες ελληνικές πόλεις, συμβάλλοντας στο τοπικό brain drain.

Ακολουθούν το περιβάλλον (36,1%), η οικονομική κρίση (31,1%), η μεταναστευτική/προσφυγική κρίση (28,3%), η υγεία (26,7%), η πολιτική κατάσταση (20,6%), οι τέχνες και ο πολιτισμός (17,2%).

Εντύπωση δημιουργεί το γεγονός ότι η εγκληματικότητα επελέγη από το 12,2% των ερωτώμενων (στην 9^η θέση), την ίδια στιγμή που στο δημόσιο διάλογο γίνεται συνεχής αναφορά σε φαινόμενα ανομίας και παραβατικότητας που αφορούν τόσο τη νεολαία όσο και το γενικό πληθυσμό.

Ποια από τα παρακάτω εμποδίζουν κατά τη γνώμη σου την ενεργή συμμετοχή των νέων σε τοπικές δράσεις σχετικές με τη δημοκρατία και την ιδιότητα του πολίτη; (μέχρι 3 επιλογές)

Η «πεποίθηση ότι τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει ακόμα κι αν συμμετέχω» συγκεντρώνει τις περισσότερες απαντήσεις (60,6%) και **αποτυπώνει μια ισχυρή τάση ματαιώσης** στη νεολαία της πόλης.

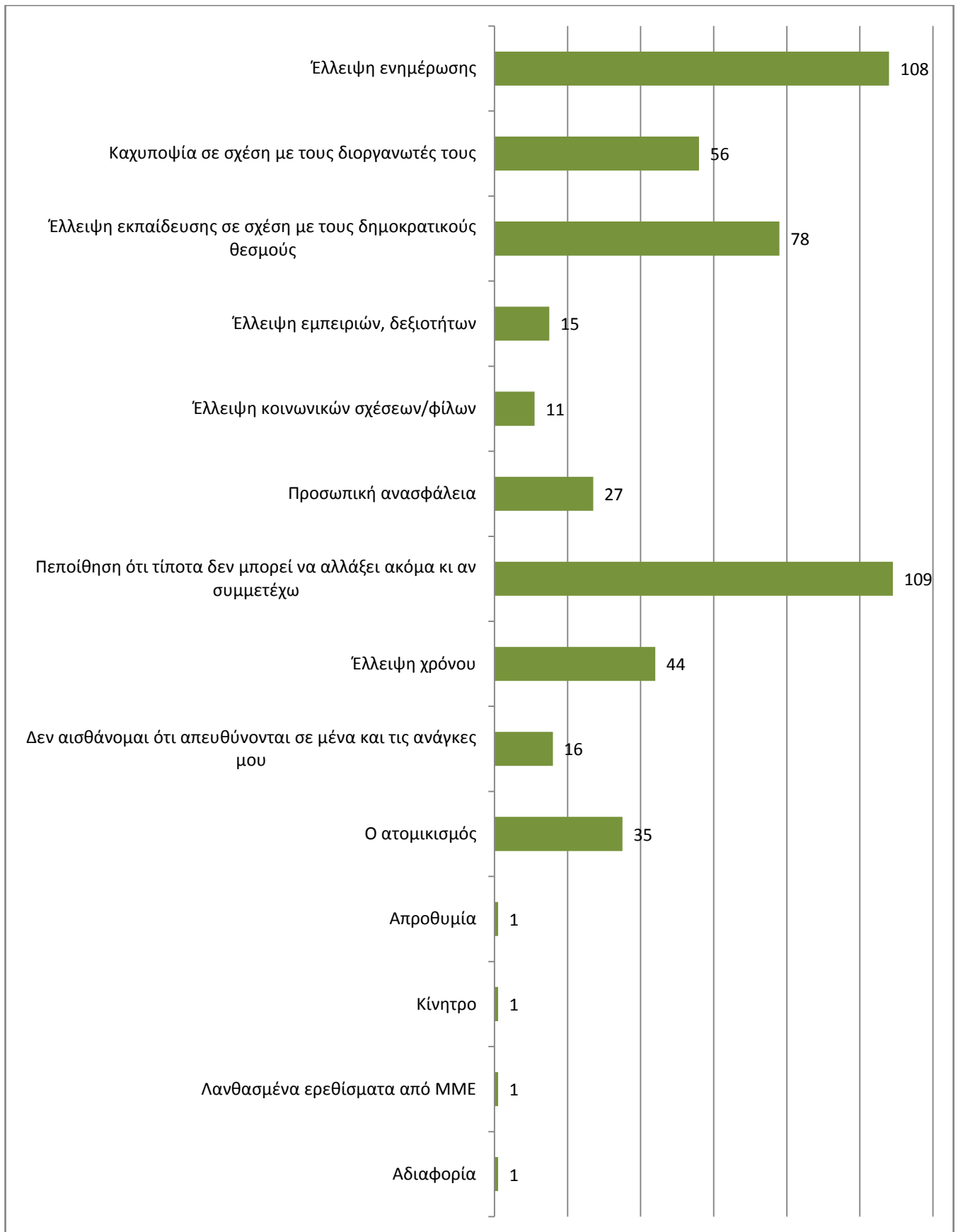
---

¹ Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (OHCHR):

Άρθρο 23.1. Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες δουλειάς και να προστατεύεται από την ανεργία.

Άρθρο 26.1 Καθένας έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν, τουλάχιστον στη στοιχειώδη και βασική βαθμίδα της. Η στοιχειώδης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική. Η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να εξασφαλίζεται για όλους. Η πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία πρέπει να είναι ανοικτή σε όλους, υπό ίσους όρους, ανάλογα με τις ικανότητες τους.

Άρθρο 26.2. Η εκπαίδευση πρέπει να αποβλέπει στην πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιακών ελευθεριών. Πρέπει να προάγει την κατανόηση, την ανεκτικότητα και τη φιλία ανάμεσα σε όλα τα έθνη και σε όλες τις φυλές και τις θρησκευτικές ομάδες, και να ευνοεί την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της ειρήνης).

Σε συνδυασμό με την επιλογή «Καχυποψία σε σχέση με τους διοργανωτές τους» (31,1%), δημιουργείται μια κατάσταση όπου οι νέοι της Λάρισας φαίνεται να αντιμετωπίζουν τις συμμετοχικές διαδικασίες ως μη αποτελεσματικές στην καθημερινή ζωή τους ή/και υποκινούμενες από άτομα/συλλογικότητες που έχουν διαφορετικές προσδοκίες.

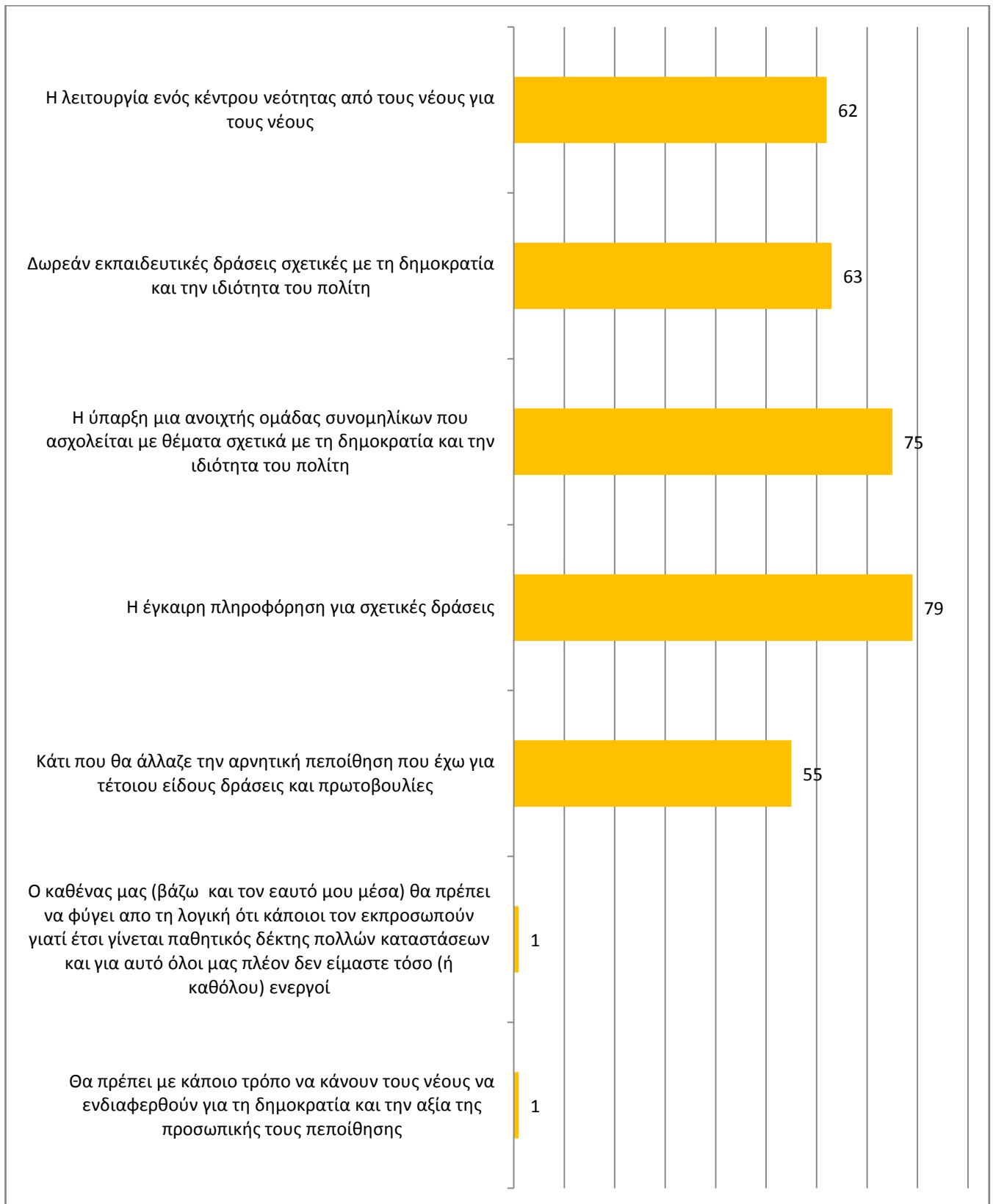
Η «έλλειψη ενημέρωσης» (60%) και η «έλλειψη εκπαίδευσης σε σχέση με του δημοκρατικούς θεσμούς» (43,3%) θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν σχετικά εύκολα μέσα από δράσεις φορέων (πχ τοπική αυτοδιοίκηση, εκπαιδευτικά προγράμματα), τη στιγμή που η «έλλειψη χρόνου» (44%) απαιτεί δομικές κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές στην ελληνική κοινωνία.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η συγκεκριμένη ερώτηση έδινε την επιλογή στους ερωτώμενους να προσθέσουν κάποιον επιπλέον λόγο (επιλογή "other") για τη μη συμμετοχή των νέων σε τοπικές δράσεις σχετικές με τη δημοκρατία και την ιδιότητα του πολίτη. Σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν προστέθηκαν οι απαντήσεις: «απροθυμία», «κίνητρο» (ερμηνεύεται ως έλλειψη κινήτρου), «λανθασμένα ερεθίσματα από τα ΜΜΕ» και «αδιαφορία».

Ποιο από τα παρακάτω θα διευκόλυνε την ενεργή συμμετοχή σου σε τοπικές δράσεις και ομάδες σχετικές με τη δημοκρατία και την ανάπτυξη της ιδιότητας του πολίτη; (μέχρι 2 επιλογές)

Η «έγκαιρη πληροφόρηση για σχετικές δράσεις» συγκεντρώνει τις περισσότερες επιλογές (43,9%), επιβεβαιώνοντας και ισχυροποιώντας την τάση που αποτυπώθηκε στην προηγούμενη ερώτηση (εμπόδιο στην ενεργή συμμετοχή των νέων η έλλειψη ενημέρωσης). Παρόμοια επιβεβαίωση (και ισχυροποίηση της τάσης) δείχνει και η επιλογή «δωρεάν εκπαιδευτικές δράσεις σχετικά με τη δημοκρατία και την ιδιότητα του πολίτη» (35%) καθώς συνδέεται επίσης με την προηγούμενη ερώτηση.

Διατηρώντας κάποιες επιφυλάξεις για την ορθότητα της ερμηνείας, η ομάδα MAKE USE, αντιμετώπισε τις υπόλοιπες τρεις απαντήσεις («η λειτουργία ενός κέντρου νεότητας από τους νέους για τους νέους» 34,4%, «η ύπαρξη μιας ανοιχτής ομάδας συνομηλίκων...» 41,7% και «κάτι που θα άλλαζε την αρνητική πεποίθηση...» 30,6%) στο ίδιο πλαίσιο, θεωρώντας ότι οι νέοι θα επιθυμούσαν να συμμετέχουν σε κάτι που δημιουργούν οι ίδιοι μαζί με τους συνομηλίκους τους και που απευθύνεται την ίδια στιγμή στους συνομηλίκους τους. Δηλαδή, **οι νέοι τη Λάρισας δείχνουν να θέλουν να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους, συμμετέχοντας σε κάτι που δημιουργείται από τους ίδιους** ώστε να μην υπάρχει καχυποψία και που καλύπτει τις δικές τους ανάγκες και όχι αυτές που ορίζονται από άλλους (διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, φορείς εξουσίας, διαμορφωτές κοινής γνώμης κλπ).

Έχεις την ευκαιρία να αλλάξεις κάτι στην πόλη σου. Ποιο είναι αυτό;

Η συγκεκριμένη ερώτηση είχε προαιρετικό χαρακτήρα, ήταν ανοιχτή (δηλαδή κάθε ερωτώμενος είχε στη διάθεσή του το χώρο να εκφραστεί ελεύθερα) και έλαβε 113 απαντήσεις.

Πολλές απαντήσεις αφορούν την κουλτούρα των Λαρισαίων σε σχέση με την οδηγική συμπεριφορά, αλλά και τις υποδομές της πόλης, που δεν επιτρέπει σε πεζούς, ποδηλάτες και άτομα με αναπηρία την ισότιμη συμμετοχή στη ζωή της πόλης. Επίσης, πολλές αναφορές γίνονται για την κουλτούρα διαχείρισης των απορριμμάτων, την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση των αδέσποτων ζώων.

Αυτό που φαίνεται να συγκεντρώνει πολλές απαντήσεις είναι η δημιουργία χώρων έκφρασης, συνέντευξης και συμμετοχής των νέων (πχ Κέντρο Νεότητας, πάρκα, αξιοποίηση κτιρίων και δημόσιων χώρων κλπ). Δηλαδή, οι νέοι της Λάρισας δείχνουν να αποζητούν χώρους επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης τους οποίους θα μπορούν να διαμορφώνουν οι ίδιοι.

Τέλος, αν και το ερωτηματολόγιο ξεκίνησε να συμπληρώνεται αρκετούς μήνες πριν τη δημόσια ανακοίνωση του Δημοτικού Συμβουλίου Νέων από το Δήμο Λαρισαίων, σε αρκετές απαντήσεις αναφέρεται η ανάγκη σύστασης ενός άτυπου ή τυπικού συμβουλίου νεολαίας που θα συνδιαμορφώνει τη λήψη αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο.

Κάποιες ενδεικτικές απαντήσεις:

«Ανέγερση και διάθεση περισσότερων πολιτιστικών χώρων και χώρων συνάντησης και συζήτησης των νέων»

«Ενεργοποίηση του δημοσίου χώρου και συμπεριληπτικότητα»

«Φτηνότερα μέσα μαζικής μεταφοράς»

«...αυτή η πόλη είναι διάσημη για τον καφέ της, δεν ξέρω αν ο δήμος θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί με κάποιο τρόπο (νομοθετικό) το άνοιγμα κάποιας καινούριας καφετέριας, τύπου το 5% από κάθε καφετέρια θα πηγαίνει εκεί για στέγαση προσφύγων, για οικονομική ενίσχυση σε κάποιο φεστιβάλ, για δωρεάν μαθήματα σε νέους (και όχι μόνο) κλπ»

«Να απολυμάνω τη σκατένια μυρωδιά της κουτσουλουργασίας από τις πλατείες»

«Να παίρνουν τους νέους στα σοβαρά και να δίνουν βάση για το μέλλον»

Λίγα λόγια για την ομάδα MAKE USE

Αφορμή για τη σύσταση της ομάδας στάθηκε ένα τριετές σχέδιο κινητικότητας νέων με τίτλο “Generation Europe: Young Democracy in Action” που υλοποιεί το ΣΜουΘ σε συνεργασία με τους οργανισμούς Roots & Routes Cologne (Γερμανία/Κολωνία) και Centro di Creazione e Cultura (Ιταλία/Φλωρεντία). Το συγκεκριμένο σχέδιο συγχρηματοδοτείται από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus+ και τον οργανισμό IBB e.V. (Γερμανία/Ντόρτμουντ) που συντονίζει περισσότερους από τριάντα οργανισμούς νεολαίας σε ολόκληρη την Ευρώπη για την ενεργοποίηση των νέων σε θέματα δημοκρατίας και ιδιότητας του πολίτη.

Στις πρώτες συναντήσεις της (φθινόπωρο 2018) η ομάδα υποστηρίχτηκε από το Κέντρο Κοινότητας και την Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Λαρισαίων ενώ στην επόμενη φάση υποστηρίχτηκε από την Αντιδημαρχία Πολιτισμού και Επιστημών του Δήμου Λαρισαίων.

Μέχρι στιγμής, η ομάδα MAKE USE έχει ταξιδέψει στη Φλωρεντία (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2018), έχει στείλει εκπροσώπους της σε εκπαιδεύσεις στη Βαϊμάρη (Σεπτέμβριος 2018) και το Μπίλεφελντ (Μάρτιος 2019 και Φεβρουάριος 2020) της Γερμανίας, θα ταξιδέψει στην Κολωνία (Ιούνιος-Ιούλιος 2020), θα συμμετάσχει σε διεθνές συνέδριο νεολαίας στο Στρασβούργο (Οκτώβριος 2020), ενώ έχει οργανώσει ήδη μια διεθνή συνάντηση νέων στη Λάρισα (Ιούνιος-Ιούλιος 2019).

Σε τοπικό επίπεδο, η ομάδα συναντιέται τακτικά και σχεδιάζει τοπικές δράσεις και παρεμβάσεις με γνώμονα την ενεργοποίηση των συνομηλίκων σε θέματα δημοκρατίας και ιδιότητας του πολίτη (έρευνες, περιβάλλον, προσφυγικό, σχέσεις φύλων, αδέσποτα ζώα, κλπ).

Για την ολοκλήρωση και ανάλυση της εν λόγω έρευνας, η ομάδα MAKE USE συγχρηματοδοτήθηκε από το ΙΝΕΔΙΒΙΜ μέσω του προγράμματος Solidarity Corps.

Φορέας υλοποίησης σχεδίου

Συγχρηματοδότηση

Σε συνεργασία με

